

Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos įgyvendinimo rezultatai iki 2018 m. pabaigos

Nuo Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos (toliau – Veiksmų programa) įgyvendinimo pradžios iki 2018 m. gruodžio 31 d. iš viso gauta 321 paramos paraiška (toliau – paraiška), kur prašoma paramos suma sudaro 45,846 mln. Eur Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo (toliau – EJŖŽF)[1] lėšų. Iš jų 68 paraiškos atmestos / išsiregistruotos, kurių prašoma paramos suma sudarė 9,155 mln. Eur. Pagal pateiktas paraiškas pasirašytos 230 paramos sutartys (toliau – sutartis) arba patvirtintos paraiškos, joms patvirtinta paramos suma – 32,762 mln. Eur, t. y. **beveik 52 proc.** visai Veiksmų programai įgyvendinti skirtų lėšų. Per visą laikotarpį iki 2018 m. gruodžio 31 d. paramos gavėjams išmokėta 13,932 mln. Eur, o deklaruota Europos Komisijai (toliau – EK) 10,873 mln. Eur. 2019 m. iki metinės ataskaitos pateikimo dienos EK deklaruota dar 1,389 mln. Eur paramos gavėjų 2018 m. apmokėtų lėšų, t. y. **virš 19 proc.** Veiksmų programai įgyvendinti skirtų EJŖŽF lėšų.

Paraiškų skaičius ir prašoma paramos suma

Daugiausiai paraiškų gauta pagal 1 Sąjungos prioriteto (toliau – SP) priemonę „Jūrų biologinės įvairovės išsaugojimas ir atkūrimas. Laimikiui žinduolių ir paukščių padarytos žalos kompensavimo sistemos“ – 119 paramos paraiškų. 23 paraiškos gautos pagal 1 SP priemonę „Pridėtinė vertė, produktų kokybė ir nepageidaujamos priegaudos panaudojimas“. Taip pat 47 paraiškos gautos pagal 2 SP priemonę „Produktyvios investicijos į akvakultūrą“ ir 28 paraiškos pagal 5 SP priemonę „Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas“.

Apibendrinant, daugiausiai paramos prašoma pagal 2 SP priemonę „Produktyvios investicijos į akvakultūrą“ – 7,202 mln. Eur., 4 SP priemonę „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ – 10,291 mln. Eur, 5 SP priemonę „Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas“ – 7,785 mln. Eur.

Tarpinių rodiklių (ang. milestones)[2] pasiekimas

Veiksmų programoje nustatytų produkto ir finansinio rodiklių tarpinės reikšmės daugiau nei 85 proc. buvo pasiektos 3 SP ir 5 SP.

1 SP ir 6 SP tiek produkto tiek finansinio rodiklių faktinės reikšmės sudarė mažiau nei 85 proc. nustatytų tarpinių reikšmių.

2 SP produkto rodiklio faktinė reikšmė sudarė mažiau nei 85 proc. nustatytos tarpinės reikšmės. 4 SP finansinio rodiklio faktinė reikšmė sudarė mažiau nei 85 proc. nustatytos tarpinės reikšmės.

Veiklos rezultatų plane nustatyti rodikliai	2018 m. orientyras	Pasiekimas iki 2018.12.31+2019 m.*		2023 m. siektinos reikšmės
1 Sąjungos prioritetas				
Pridėtinei vertei, kokybei, nepageidaujamos priegaudos panaudojimui, taip pat žvejybos uostams, išskrovimo aikštelėms, žuvų aukcionų salėms ir pastogėms skirtų projektų skaičius, vnt.	8	6	75%	27
Finansinis rodiklis, mln. Eur	2,5	1,082	43%	13,88
2 Sąjungos prioritetas				
Gamybinėms investicijoms į akvakultūrą skirtų projektų skaičius, vnt.	22	18	82%	64
Finansinis rodiklis, mln. Eur	4,967	7,027	141%	28,29
3 Sąjungos prioritetas				
Sąjungos kontrolės, inspektavimo ir reikalavimų vykdymo užtikrinimo sistemai skirtų projektų skaičius, vnt.	1	3	300%	2
Finansinis rodiklis, mln. Eur	1,15	3,258	283%	8,67
4 Sąjungos prioritetas				
Atrinktų vietos plėtros strategijų skaičius, vnt.	7	9	129%	7
Finansinis rodiklis, mln. Eur	1,527	0,544	36%	12,23
5 Sąjungos prioritetas				
Perdirbimui skirtų projektų skaičius, vnt.	2	8	400%	5
Finansinis rodiklis, mln. Eur	2,464	2,73	111%	12,3
6 Sąjungos prioritetas				
Jūrų aplinkos žinių apsaugai ir gerinimui skirtų projektų skaičius, vnt.	1	0	0%	3
Finansinis rodiklis, mln. Eur	0,2	0	0%	1,33

* finansinio rodiklio pasiekimo reikšmė apskaičiuota sudėjus iki 2018 m. pabaigos sertifikavimo institucijos EK deklaruotas lėšas ir 2019 m. iki metinės ataskaitos pateikimo dienos EK deklaruotas paramos gavėjų 2018 m. apmokėtas paramos lėšas.

Pagrindinė neapsiekimų priežastis – vėlyva Veiksmų programos įgyvendinimo pradžia (EJRŽF reglamentas patvirtintas tik 2014 m., o Veiksmų programa tik 2015 m.) Atitinkamai daugelyje SP pritrūko laiko pasiekti nustatytą rezultatą.

Esminių teigiamų pokyčių, atsiradusių sektoriuose dėl Veiksmų programos įgyvendinimo, apžvalga

Reikšminga pagalba priekrantės žvejams yra pagal priemonę „Jūrų biologinės įvairovės išsaugojimas ir atkūrimas. Laimikiui žinduolių ir paukščių padarytos žalos kompensavimo sistemos“ teikiamos kompensacijos už ruonių daromą žalą. Priekrantės žvejai ne tik naudojasi galimybe gauti kompensacijas pagal minėtą priemonę, bet ir pradėjo aktyviai dalyvauja investicinėse priemonėse: „Žvejybos poveikio jūrų aplinkai mažinimas ir žvejybos pritaikymas gyvūnų apsaugai“ (parama teikiama investicijoms į selektyvesnius žvejybos įrankius. Pagal šią priemonę iki 2018 m. pabaigos parama skirta 12 žvejybos įmonių, dar 5 paramos paraiškos 2018 m. pabaigoje buvo vertinamos) ir „Pridėtinė vertė,

produktų kokybė ir nepageidaujamos priegaudos panaudojimas“ (parama teikiama norint investuoti į savo sužvejoto laimikio pridėtinės vertės kūrimą (pvz., perdirbimą, pirminį pardavimą), taip pat remiamos investicijos, skirtos pagerinti ar išlaikyti sužvejoto laimikio kokybę. Pagal šią priemonę 2018 m. parama skirta 11 žvejybos įmonių.) Ankstesniaisiais paramos teikimo laikotarpiais (iki 2014–2020 metų Veiksmų programos įgyvendinimo) žvejai buvo aktyvūs tik kompensacinėse pasitraukimo iš žvejybos verslo priemonėse.

Šiuo paramos teikimo laikotarpiu toliau aktyviai investuojama į Lietuvos akvakultūros sektorių. Pagal priemonę „Produktyvios investicijos į akvakultūrą“ parama jau skirta 27 akvakultūros projektams; 9 iš jų – modernizuojami tvenkinių akvakultūros ūkiai, 18 – numatoma plėsti gamybą uždaroje akvakultūros sistemose: įgyvendinus projektus, papildomai užauginti per 300 t afrikinių šamų, per 300 t upėtakių, taip pat planuojama auginti eršketus, tilapijas, krevetes, vėžius ir dumblius (*palyginimui: 2018 m. Lietuvos akvakultūros įmonės uždaroje akvakultūros sistemose iš viso užaugino ir realizavo 357,2 t žuvų*).

2014–2020 m. laikotarpiu paramą perdirbimui gali gauti tik vidutinės, mažos ir labai mažos įmonės, o prioritetą teikiamas savo produkciją perdirbti ketinančioms akvakultūros įmonėms. Pagal priemonę „Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas“ paramos skirta 13 įmonių, iš kurių 7 užsiima akvakultūros gamyba. Ateityje tikimasi dar didesnio akvakultūros įmonių aktyvumo.

[1] Ataskaitoje finansiniai duomenys pateikiami nurodant tik ES (EJRŽF) paramos dalį

[2] Finansinio rodiklio pasiekimas pateiktas pagal ES + LT paramos dalis